

**INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI
PRIORITETNIH PROJEKATA
IZ OBLASTI POLJOPRIVREDE**

Januar – jun 2026. godine

Podgorica, 22. Septembar 2026. godine

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 (IPARD III)
OPIS PROJEKTA	Kroz sprovođenje IPARD III programa crnogorskim poljoprivrednicima je dostupno ukupno 81.975.947 eura bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 63.000.000 eura (62% više u odnosu na prethodni IPARD II program), a nacionalno kofinansiranje iznosi 18.975.947 eura. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD III programa stvoreni su uslovi da se potencijalno investira oko 128 miliona eura u crnogorsku poljoprivredu. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD III 2021-2027 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore. Cilj predmetnog Programa je da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU, na način što će sredstva iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja iskoristiti u što većoj mjeri, a što će za posledicu imati unapređenje kvaliteta proizvoda, povećanje obima proizvodnje, veću konkurentnost i dostizanje EU standarda bezbjednosti hrane u primarnom i prerađivačkom sektoru. Ovim Programom finansiraće se investicije u modernizaciju poljoprivrednih gazdinstava, unapređenje postojećih i izgradnju novih prerađivačkih kapaciteta, unapređenje ruralne infrastrukture u seoski turizam i zasnivanje i zastitu šuma.
TRENUTNI STATUS	U izvještajnom periodu intenzivno su sprovedene administrativne i terenske kontrole zahjete za podršku koji su pristigli u okviru prvih javnih poziva. U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja”, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", kroz IPARD III Program je objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem zahtjeva za dodjelu podrške trajao je od 21. marta do 23. maja 2024. godine. U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 165 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 26.574.264,49 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 17.066.900,71 EUR. U periodu od 1. januara 2026. godine do 30. juna 2026. godine nije bilo ugovorenih aplikacija. Takođe, u istom periodu odobreno je 75 zahtjeva za promjenu projekta. U periodu od 01. januara do 30. juna 2026. godine objavljeno je ukupno 52 poziva za ponude za 12 korisnika. Takođe, u istom periodu ukupno je izdato 8 mišljenja komisije za evaluaciju, od toga 1 za opremu (za promjenu projekta), 3 građevinu (promjena projekta), po jedna građevina i oprema u fazi ugovaranja, kao i po jedna građevina i oprema za potrebe Isplate. . U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja”, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", u periodu od 01.01.2026. godine zaključno sa 30.06.2026. godine isplaćena su 2 faza zahtjeva, čiji je iznos podrške 80.342,02 EUR, dok je iznos EU podrške u vrijednosti od 60.256,51 EUR. U prvom dijelu 2026. godine isplaćena su 2 finalna zahtjeva, čija je ukupna vrijednost podrške 64.039,59 EUR, dok EU kofinansiranje iznosi 48.029,68 EUR. Od početka 2026. godine zaključno sa 30.06.2026. godine u okviru Mjere 7, podmjera 7.1 isplaćena su 2 avansna zahtjeva, sa ukupno isplaćenom podrškom od 76.529,54 EUR, a vrijednost EU učešća iznosi 57.397,16 EUR.

U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja”, podmjera 7.2 "Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu", kroz IPARD III Program je objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem zahtjeva za dodjelu podrške trajao je od 11. aprila do 11. juna 2024. godine.

U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 19 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 437.144,25 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 280.082,46 EUR.

U periodu od 1. januara 2026. godine do 30. juna 2026. godine nije bilo ugovorenih aplikacija.

U periodu od 01. januara do 30. juna 2026. godine ukupno je izdato 4 mišljenja komisije za evaluaciju, od toga 3 za opremu (za potrebe isplate), uz jednu građevinu (takođe za potrebe isplate).

Takođe, u istom periodu odobren je 1 zahtjev za promjenu projekta.

U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja”, podmjera 7.2 "Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu", u periodu januar – jun 2026. godine finalno su isplaćena 3 zahtjeva, ukupne vrijednosti podrške 35.327,65 EUR i sa iznosom EU podrške 26.495,73 EUR. U okviru navedenih zahtjeva, 2 zahtjeva su imala po jednu fazu prije ponošenja finalnog zahtjeva.

U okviru Mjere 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ kroz IPARD III program je 27.06.2024. godine objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem aplikacija trajao je do 27.09.2024. godine. U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 57 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 46.867.425,34 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 23.433.712,67 EUR.

U periodu od 1. januara 2026. godine do 30. juna 2026. godine ugovoreno je 3 aplikacije. Ukupna vrijednost prihvatljivih troškova investicije je 3.856.087,09 EUR, a odobrena podrška iznosi 1.940.377,48 EUR, dok EU dio podrške iznosi 1.455.283,11 EUR (bez PDV) .

Takođe, u istom periodu odobreno je 5 zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 01. januara do 30. juna 2026. godine objavljeno je ukupno 33 poziva za ponude za 6 korisnika.

U istom periodu ukupno je izdato 7 mišljenja komisije za evaluaciju, od toga 6 za opremu (u fazi isplate), uz jednu promjenu projekta. U okviru Mjere 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“, u periodu januar-jun 2026. godine, isplaćeno je 9 finalnih zahtjeva za isplatu, sa iznosom podrške 4.741.142,62 EUR i iznosom EU podrške 3.555.856,93 EUR, 1 fazni zahtjev za isplatu, sa iznosom podrške 32.677,00 EUR i iznosom EU podrške 24.507,75 EUR, kao i 1 avansni zahtjev za isplatu sa iznosom podrške 381.642,78 EUR i iznosom EU podrške 286.232,08 EUR.

U okviru Mjere 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ kroz IPARD III program je 29.08.2024. godine objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem aplikacija je trajao do 29.11.2024. godine. U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 695 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 69.829.426,22 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 48.708.587,74 EUR.

	U toku ugovaranje aplikacija koje su ispunile uslove i kriterijume poziv i koje se nalaze iznad preliminarne rang liste. Takođe, radi se finalizacija obrade zahtjeva nakon ispitnog postupka i finalizuje se bodovna lista. U periodu od 1. januara 2026. godine do 30.06.2026. godine ugovorene su 92 aplikacije. Ukupna vrijednost prihvatljivih troškova investicije je 7.992.219,98 EUR, a odobrena podrška iznosi 5.535.222,01 EUR, dok EU dio podrške iznosi 4.151.416,49 EUR (bez PDV). Takođe, u istom periodu odobreno je 6 zahtjeva za promjenu projekta. U periodu od 01. januara od 30. juna 2026. godine odrađeno je 79 ekonomskih analiza, a objavljeno je ukupno 111 poziva za ponude za 84 korisnika. U istom periodu ukupno je izdato 548 mišljenja komisije za evaluaciju, od čega 546 u fazi ugovaranja (od toga 500 za opremu a 46 za građevinu), uz dvije promjene projekta (oprema). U periodu januar – jun 2026. godine pristigao je jedan zahtjev za isplatu, a zahtijevana vrijednost podrške je 49.226,24 EUR. Što se tiče Mjere 5 - Implementacija lokalnih razvojnih strategija - LIDER pristup, u julu 2025. godine Vlada Crne Gore je usvojila izmjene i dopune Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, kroz koje je propisan način registracije LAG-ova. Tokom septembra 2025. godine održana je radionica FAO-a, s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta tijela za implementaciju, te je pokrenut postupak pripreme akreditacijskog paketa i dodatnih podzakonskih akata potrebnih za implementaciju M5. Što se tiče Mjere 9 - Tehnička pomoć, Crna Gora je u augustu 2025. godine dobila akreditaciju (povjeravanje zadataka sprovođenja budžeta) za M9. U decembru 2025. godine usvojena je Uredba o implementaciji i postupku korištenja sredstava u okviru ove mjere.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Obrada i ugovaranje aplikacija iz Mjere 7, podmjera 7.1 Prvi Javni poziv, , Mjera 1, Prvi Javni poziv, kao i za Prvi javni poziv za Mjeru 3; Objave poziva za dostavljanje ponuda za sve ugovorene korisnike; Praćenje realizacije investicija kroz progress reporte; Rad sa revizorima za sve projekte koji budu predmet revizije i po svim mjerama; Rad sa Twinning ekspertima; Rad na procedurama za implementaciju IPARD III programa, usklađivanje procedura sa Okvirnim i Sektorskim sporazumima, kao i izmjenama IPARD III programa i unapređenje procedura; Rad na procedurama za Mjeru 5 „Leader“; Rad na procedurama za Mjeru 6 „Ruralna infrastruktura“; Info kampanje i priprema korisnika za apliciranje na pozive kroz IPARD III program;

	Priprema i objava novih javnih poziva kroz IPARD III program; Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz Izvještaj o napretku i različite izvještaje; Praćenje procedure nabavke i obrada podnijetih zahtjeva za isplatu.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Aktivno učešće u procesu implementacije poziva, kroz blagovremeno izdavanje dokaza od strane nadležnih organa, a koji su neophodni za apliciranje; Rad na relevantnim pravnim aktima, kako bi se korisnicima omogućilo ispunjavanje uslova za apliciranje po javnim pozivima, prije svega se misli na dobijanje UT uslova; Formiranje garantnog fonda koji bi krajnjim korisnicima olakšao i ubrzao proces dobijanja kreditnih sredstava za predfinansiranje investicija; Obezbjedjivanje adekvatnih radnih prostorija za Direktorata za plaćanja, kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad, u skladu sa zahtjevima EK i važećim akreditacionim kriterijuma koje propisuju regulative za IPARD III. Potreban je veći objekat - radni prostor, jer je kapacitet trenutnih prostorija Direktorata za plaćanja nedovoljan; Obezbjedjivanje opreme, vozila i goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno; Pravovremeno dobijanje saglasnosti za zapošljavanje novih službenika, kako bi se obezbijedio dovoljan broj službenika koji rade na implementaciji postojećih akreditovanih mjera i akreditaciji novih mjera. Pravovremenim zapošljavanjem bi se smanjio rizik od kašnjenja i gubitka dostupnih EU sredstava; Nastavak procesa akreditacije za nove mjere.
KONTAKT OSOBA	Marko Radonjić , generalni direktor Direktorata za plaćanja (e-mail: marko.radonjic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Drugi projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori (MIDAS 2)
OPIS PROJEKTA	Ugovor za Drugi projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede MIDAS 2 je potpisan 8. marta 2018. godine između Ministarstva finansija i Svjetske banke. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Vrijednost projekta je 30 miliona EUR. Inicijalno, predviđeno je da projekat traje do 30. juna 2023. godine. Međutim, u decembru 2021. godine zvanično je zatraženo produženje trajanja projekta do 30. juna 2025. godine. U junu 2024. traženo je produženje trajanja projekta od 24 mjeseca, kako bi se osiguralo dovoljno vremena da se izgradi postrojenje za preradu

	nusproizvoda životinjskog porijekla i završe započete aktivnosti na uspostavljanju Nacionalne referentne fitosanitarne laboratorije i uspostavljanju regionalnih kancelarija Direktorata/Agencije za plaćanja (Kuće poljoprivrede) u Beranama i Pljevljima. Međutim, uzimajući u obzir da se u međuvremenu dogovorila priprema novog projekta Svjetske banke za razvoj poljoprivrede i ribarstva u okviru kojeg će biti izgrađena ribarska luka i uspostavljene preostale dvije regionalne kancelarije Agencije za plaćanja, a kako je zbog neizdavanja UT uslova za postrojenje, usporen ovaj proces, banka je predložila i da izgradnja postrojenja bude finansirana u okviru novog projekta. Priprema „Projekta razvoja klimatski otpornog ribarskog i poljoprivredno-prehrambenog sektora“ – CRFASD, je intenzivirana u toku izvještajnog perioda, što je rezultiralo potpisivanjem Ugovora o zajmu između Ministarstva finansija (Vlade Crne Gore) i Svjetske banke, 24. decembra 2025. godine, dok je realizacija projekta započeta 14. aprila 2026. Odluku o produženju projekta, u trajanju od 12 mjeseci, Svjetska banka je donijela u martu 2025. godine. Produženje od 12 mjeseci je odobreno u cilju uspješne realizacije započetih aktivnosti, a posebno završetka građevinskih radova na izgradnji objekata za smještaj regionalnih kancelarija Agencije za plaćanja (Kuće poljoprivrede) u Beranama i Pljevljima, kao i Fitosanitarne laboratorije. Takođe je usaglašeno da se u roku trajanja projekta pripreme projekti za ribarsku luku na rtu Đeran i Kuće poljoprivrede u Nikšiću. Međutim, ono što je preostalo jeste projektna dokumentacija vezana za postrojenje za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla, koji će biti izgrađen u okviru novog projekta. MIDAS 2 projekat je zatvoren 30. juna 2026. godine. Razvojni cilj Projekta je da se poboljša pružanje Vladine podrške poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na način koji je usklađen sa EU pristupnim zahtjevima. Projekat je sastavljen od 3 razvojne komponente: 1. Jačanje programa MPŠV-a za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo; 2. Podrška ispunjenju mjerila za zatvaranje Poglavlja 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika; 3. Modernizacija sektora ribarstva.
TREKUTNI STATUS	Komponenta 1: <u>Pozivi za dodjelu bespovratne podrške</u> <u>Treći javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava podrške za rekonstrukciju ribolovnih plovila (koče i plivarice)</u> objavljen je 1. jula 2025. godine (rok za podnošenje zahtjeva je bio 17. jul). Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa Svjetskom bankom iniciralo je najveću investiciju u rekonstrukciju ribarskih plovila TO - koča i SP - plivarica sa 80% bespovratne podrške od iznosa investicije. Mjera je imala za cilj poboljšanje bezbjednosti, efikasnosti i konkurentnosti komercijalnog ribolova, kao i modernizaciju ribarske flote u skladu sa savremenim standardima i održivim praksama. MPŠV je prepoznalo važnost razvoja komercijalnog ribolova, a program je trebalo da pruži konkretnu i snažnu podršku komercijalnim ribarima (za kočare i plivarice) za obnovu i poboljšanje plovila. Rezultat ovog javnog poziva: od ukupno sedam pristiglih prijava, šest je odobreno i potpisani su ugovori, dok je jedan zahtjev odbijen nakon sprovedenog postupka. Ukupna vrijednost odobrenih investicija iznosi 875.530,00 eura, od čega 700.424,00 eura čine bespovratna sredstva.

Od šest potpisanih ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, samo je jedan korisnik završio planiranu investiciju u periodu implementacije projekta (u iznosu 83.732 eura), što je rezultiralo isplatom bespovratne podrške u iznosu od 66.985,60 eura.

Regionalne kancelarije (kuće poljoprivrede) Agencije za plaćanja:

Berane i Pljevlja – Nakon potpisivanja ugovora za izvođenje građevinskih radova za izgradnju Kuća poljoprivrede u Beranama (25. jun 2025. godine) i Pljevljima (16. jun 2025. godine), u izvještajnom periodu nastavljena je realizacija građevinskih radova. Ugovoreni rok za izgradnju oba objekta iznosio je 12 mjeseci, kako bi radovi bili završeni do datuma zatvaranja projekta MIDAS 2.

Izgradnja Kuće poljoprivrede u Beranama završena je u okviru ugovora o izvođenju građevinskih radova u vrijednosti od 1.319.221,81 eura, dok je vrijednost ugovora za izgradnju Kuće poljoprivrede u Pljevljima iznosila 1.931.680,14 eura.

Oba objekta su završena i u potpunosti opremljena namještajem i IT opremom. U njima su obezbijeđene prostorije za regionalne kancelarije Agencije za plaćanja, savjetodavne službe, inspektore za poljoprivredu i šumarstvo, inspektore Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i lokalni sekretarijat za poljoprivredu. Time su stvoreni uslovi da sve ključne usluge namijenjene poljoprivrednim proizvođačima budu dostupne na jednom mjestu, čime se unapređuje efikasnost rada institucija i olakšava pristup administrativnim i stručnim uslugama.

Ukupna vrijednost investicije, uključujući građevinske radove i opremanje, iznosila je približno 1,6 miliona eura za Kuću poljoprivrede u Beranama i 2,2 miliona eura za Kuću poljoprivrede u Pljevljima.

Podgorica – Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) identifikovalo je odgovarajuće prostorije koje su renovirane, adaptirane i opremljene za potrebe glavne kancelarije Agencije za plaćanja, dok su prethodno korišćene kancelarije prilagođene za rad Regionalne kancelarije u Podgorici.

U izvještajnom periodu završena je adaptacija i opremanje glavne kancelarije Agencije za plaćanja u Podgorici, uključujući nabavku nedostajućeg namještaja i IT opreme. Ukupna vrijednost radova i opremanja iznosila je 402.741 eura. Preseljenje zaposlenih u renovirane prostorije završeno je krajem maja 2026. godine, čime su prethodno korišćene kancelarije prenamijenjene za potrebe Regionalne kancelarije u Podgorici.

Završena je i adaptacija, kao i opremanje Regionalne kancelarije u Podgorici, za šta je izdvojeno ukupno 64.894 eura.

Radi obezbjeđivanja efikasnog rada i pune funkcionalnosti regionalnih kancelarija Agencije za plaćanja, nabavljeno je i isporučeno pet službenih vozila, na osnovu ugovora ukupne vrijednosti 120.900 eura.

Nikšić - U skladu sa Akcionim planom za uspostavljanje funkcionalne Agencije za plaćanja u poljoprivredi, predviđeno je formiranje šest regionalnih kancelarija. U okviru novog projekta CRFASD planirana je izgradnja jedne od tih kancelarija u Nikšiću.

Kako bi radovi mogli započeti u što kraćem roku, kroz projekat MIDAS 2 izrađena je sva neophodna pripremna dokumentacija za izgradnju objekta, uključujući glavni projekat i postupak njegove tehničke revizije, koji su uspješno završeni.

Opština Nikšić odobrila je zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, a postupak javne nabavke za izvođenje građevinskih radova pokrenut je 7. jula u okviru projekta CRFASD i trajaće do 7. septembra 2026. godine.

U okviru Komponente 1 realizovali su se i sledeći konsultantski angažmani i nabavke:

- Razvoj softvera za harmonizaciju i integraciju EU registara – realizacija angažmana je završena krajem maja 2026.
- Implementacija standarda informacione bezbjednosti u Agenciji za plaćanja, u skladu sa preporukama eksterne revizije;
- Nadogradnja softvera za ugovaranje i isplatu IPARD plaćanja;
- Tehnička pomoć za izradu funkcionalne i tehničke specifikacije za IACS aplikacije – modul za plaćanja i modul za kontrolu na terenu;
- Dodatna podrška za nabavku radne odjeće za službenike koji vrše kontrolu na terenu i za savjetodavne službe;
- Tehnička pomoć za izradu sveobuhvatnog Plana spremnosti za implementaciju pilot-projekta AMS kao dijela IACS-a;
- Nabavka softverskog rješenja ManageEngine Endpoint Central;
- Nabavka jednostavnih mjernih uređaja za kontrolu na terenu;
- Nabavka interaktivnog Hikvision displeja za salu za sastanke Direktorata za plaćanja u poljoprivredi;
- Nabavka GPS uređaja za potrebe kontrole na terenu i sprovođenja IACS mjera.

Komponenta 2

U okviru Komponente 2, MIDAS 2 projektom se podržala nadogradnja IV sprata i kompletno opremanje referentne fitosanitarne laboratorije, kao i kabineta za nastavu za potrebu BTF-a, koji je takođe dio IV sprata. Građevinski radovi na Nacionalnoj referentnoj fitosanitarnoj laboratoriji (NRFL) u Podgorici započeti su u septembru 2024. godine. Tokom izvođenja radova ukazala se potreba za realizacijom dodatnih aktivnosti, uključujući sanaciju prokišnjavanja krova, unapređenje protivpožarne zaštite čelične konstrukcije i zamjenu sistema klimatizacije. Navedene izmjene odobrila je Vlada Crne Gore, nakon čega su odgovarajući ugovori izmijenjeni u skladu sa donijetim odlukama.

Tokom izvještajnog perioda potpisan je Konačni nalog za izmjene radova br. 4 (Final Variation Order No. 4) u vrijednosti od 149.183,20 eura, kojim su obuhvaćeni dodatni radovi neophodni za uspješan završetak objekta. Time je ukupna vrijednost ugovora o izvođenju građevinskih radova dostigla približno 3,1 milion eura.

Građevinski radovi su uspješno završeni, a laboratorijska oprema i namještaj su isporučeni, instalirani i stavljeni u funkciju. Kroz projekat su obezbijeđeni i laboratorijski potrošni materijali za prvih šest mjeseci rada, čime su stvoreni svi tehnički uslovi za početak rada nove Nacionalne referentne fitosanitarne laboratorije. Ukupna vrijednost nabavljenog namještaja, laboratorijske opreme i potrošnog materijala iznosila je 934.396,82 eura.

Biotehnički fakultet izmijenio je akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kako bi obezbijedio radna mjesta neophodna za funkcionisanje laboratorije, u skladu sa postignutim dogovorima i planskim dokumentima Univerziteta Crne Gore. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijedilo je finansijska sredstva za rad laboratorije i zarade zaposlenih tokom 2026. godine, pri čemu su potrebna sredstva planirana Agrobudžetom za 2026. godinu.

Završetkom građevinskih radova, instalacijom i puštanjem u rad laboratorijske opreme, kao i obezbjeđivanjem kadrovskih i finansijskih uslova za njeno funkcionisanje, stvoreni su svi ključni preduslovi da Nacionalna referentna fitosanitarna laboratorija postane u potpunosti operativna.

Sistem za neškodljivo uklanjanje životinjskih nusproizvoda (ABP) – Postupci javnih nabavki koji se odnose na izradu idejnog rješenja, pripremu tenderske dokumentacije, geotehnička istraživanja, reviziju glavnog projekta, nadzor nad izvođenjem građevinskih radova i izradu Studije procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA) nisu mogli biti završeni u okviru projekta MIDAS 2 i stoga će biti ponovo pokrenuti u okviru projekta CRFASD.

Razlog za to prvenstveno su izazovi tokom implementacije, uključujući nemogućnost pribavljanja urbanističko-tehničkih uslova (UT uslova) od Opštine Nikšić za prvobitno predloženu lokaciju Gračanica. Pored toga, do završetka projekta nije preostalo dovoljno vremena za realizaciju navedenih aktivnosti.

Tokom posljednje misije Svjetske banke u martu 2026. godine obišćena je alternativna lokacija koju je predložila Opština Nikšić. Predložena lokacija nalazi se u okviru kompleksa bivše Željezare. Nakon misije, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uputilo je zvaničan zahtjev Elektroprivredi Crne Gore (EPCG), kao vlasniku kompleksa Željezare, za dodjelu odgovarajuće parcele ili postojećeg objekta. Međutim, uprkos naknadnim urgencijama, odgovor još uvijek nije dostavljen. Obezbeđivanje odgovarajuće lokacije i dalje predstavlja ključni preduslov za uspostavljanje sistema za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla (ABP) i nastavak realizacije povezanih investicija.

Konsultantski angažman za izradu modela upravljanja i biznis plana za sistem upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla (ABP) u Crnoj Gori takođe nije realizovan i planirano je da bude sproveden u okviru projekta CRFASD.

Ugovor za nadogradnju Veterinarskog informacionog sistema (VIS) uspješno je realizovan, zajedno sa uslugama održavanja, finansiranim u okviru projekta MIDAS 2.

Ugovor, vrijedan 173.030 eura, realizovan je u periodu od 30. septembra 2025. do 30. juna 2026. godine i obuhvatio je razvoj novih funkcionalnosti i unapređenje postojećeg sistema. Ovim unapređenjima dodatno su ojačani operativni kapaciteti, efikasnost i funkcionalnost Veterinarskog informacionog sistema (VIS).

Realizovan je i konsultantski angažman - Priprema projektnog zadatka za izradu projektne dokumentacije za granične kontrolne punktove (BCP) – Dobrakovo, Ilino Brdo i Luka Bar.

Komponenta 3

Na osnovu odobrene Studije uticaja na životnu sredinu i socijalni uticaj (ESIA) za izgradnju ribarske luke (januar 2024. godine), a u dijelu novog okvira za partnerstvo sa Crnom Gorom (CPF) za narednih 5 godina, MPŠV je podnijelo Svjetskoj banci zahtjev za podršku izgradnji ribarske luke na rtu Đeran (Ulcinj). Ova finansijska podrška će se realizovati u okviru novog projekta za podršku poljoprivredi i ribarstvu - CRFASD, čija je implementacija započeta 14. aprila 2026. godine, a na osnovu Ugovora o zajmu potpisanog 24. decembra 2025.

Glavni projekat za Ribarsku luku je završen i uspješno je prošao postupak tehničke revizije. Priprema tenderske dokumentacije nalazi se u završnoj fazi i očekuje se da će uskoro biti okončana, nakon čega će biti pokrenut postupak javne nabavke za izvođenje građevinskih radova i podnesen zahtjev za izdavanje građevinske dozvole. Pored toga, Agencija za zaštitu životne sredine odobrila je produženje važenja saglasnosti na procjenu uticaja na životnu sredinu za dodatne dvije godine, čime je produžen rok za pribavljanje građevinske dozvole.

Izrada glavnog projekta pokazala je značajno povećanje procijenjene vrijednosti investicije za Ribarsku luku – sa 14,6 miliona eura, koliko je procijenjeno u fazi pripreme projekta, na 31,07 miliona eura u fazi izrade glavnog projekta, što je rezultiralo značajnim finansijskim jazom. Iako revidirana procjena odražava viši nivo razrađenosti projekta i pruža veću sigurnost u pogledu tehničkih zahtjeva i količina radova, ključni izazov više nije tehnička spremnost, već obezbjeđivanje adekvatnih finansijskih sredstava za realizaciju investicije. Ukoliko se ne obezbijede dodatni izvori finansiranja, može doći do odlaganja realizacije projekta, što bi moglo negativno uticati na ukupnu dinamiku projekta, ostvarivanje ciljeva

	Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji u okviru Poglavlja 13, kao i povećati rizik od daljeg rasta troškova izvođenja građevinskih radova. Ugovor za <u>opremanje prvih deset mjesta iskrcaja, uređajima za mjerenje i registraciju ulova</u> završen. Obuhvatao je i određene izmjene, u cilju unaprijeđenja mjera električne bezbjednosti i zaštite od prenapona, bolju zaštitu rezervoara za led u skladu sa zahtjevima bezbjednosti hrane, mogućnost vaganja krupnih vrsta ribe (kao što su tuna i sabljarka), automatsku identifikaciju ribe i drugih morskih organizama, automatsku identifikaciju korisnika, kao i ugradnju odgovarajućih sistema za snabdijevanje vodom radi omogućavanja spoljnog pranja i održavanja opreme i okolnog radnog prostora. Oprema je isporučena i instalirana. Međutim, nakon isporuke i instalacije pojavili su se izazovi, prvenstveno u vezi sa integracijom opreme sa Ribarskim informacionim sistemom (FIS), kako bi se omogućio automatski prenos i učitavanje podataka u sistem. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, preko Direktorata za ribarstvo, tokom izvještajnog perioda aktivno je radilo na otklanjanju ovih nedostataka. U tijesnoj saradnji sa izvođačem i drugim relevantnim akterima, navedeni problem je uspješno riješen. <u>Model upravljanja lukom i bisnis plan za ribarsku luku</u> u Ulcinju – Kako ovaj konsultantski angažman nije realizovan u okviru projekta MIDAS 2, projektni zadatak je revidiran u skladu sa zahtjevima projekta CRFASD. U toku su pripreme za ponovno pokretanje postupka, a novi poziv za dostavljanje ponuda biće objavljen u narednom periodu. Osim ovih najznačajnijih aktivnosti za sektor ribarstva, završena je i nabavka <u>IT opreme za Direktorat za ribarstvo</u> (20.970 eura) i nabavljena <u>oprema za riblju pijacu</u> (vrijednosti 24.018 eura).
PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Projekat je zatvoren 30. juna 2026.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je nosilac aktivnosti u okviru ovoga projekta. Projektna jedinica funkcioniše u okviru ovoga Ministarstva.
KONTAKT OSOBA	Gorica Radulović , menadžerka MIDAS 2 projekta, (e-mail: goricaboijic@gmail.com , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Projekat razvoja sektora ribarstva i poljoprivredno-prehrambenog sektora otpornih na klimatske promjene - CRFASD
OPIS PROJEKTA	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) započelo je realizaciju novog Projekta razvoja sektora ribarstva i poljoprivredno-prehrambenog sektora otpornih na klimatske promjene (CRFASD) 14. aprila 2026. Ugovor o zajmu za realizaciju Projekta, u vrijednosti 33 miliona eura, potpisan je sa Svjetskom bankom 24. decembra 2025. godine, a period sprovođenja Projekta traje do 31. marta 2031. godine. Cilj Projekta je jačanje institucionalnih kapaciteta sektora ribarstva i prehrambenog sistema u Crnoj Gori, unapređenje pružanja usluga i podrška naporima države u ispunjavanju zahtjeva u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Projekat se nadovezuje na postignute rezultate Projekta institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede u Crnoj Gori (MIDAS i MIDAS 2) i doprinosi ispunjavanju odabranih obaveza iz pregovaračkih poglavlja 11 (Poljoprivreda i ruralni razvoj), 12 (Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika) i 13 (Ribarstvo) pravne tekovine Evropske unije (acquis). Projekat podržava ulaganja u infrastrukturu u sektoru ribarstva, jačanje institucionalnih kapaciteta, modernizaciju javnih usluga i izgradnju kapaciteta nadležnih institucija. Poseban akcenat stavljen je na unapređenje otpornosti, održivosti i konkurentnosti sektora ribarstva i prehrambenog sistema, uz istovremeno usklađivanje nacionalnih sistema i praksi sa relevantnim zahtjevima Evropske unije. Projekat je strukturiran kroz dvije tehničke komponente i komponentu upravljanja projektom. Komponente 1 i 2 pružaju podršku naporima Crne Gore u ispunjavanju odabranih zahtjeva iz procesa pristupanja Evropskoj uniji u okviru pregovaračkih poglavlja 11 (Poljoprivreda i ruralni razvoj), 12 (Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika) i 13 (Ribarstvo), dok Komponenta 3 obezbjeđuje podršku sprovođenju, upravljanju i koordinaciji Projekta. <u>Komponenta 1 – Razvoj ribarstva i institucionalna spremnost za pristupanje Evropskoj uniji u okviru Poglavlja 13</u> Potkomponenta 1.1 – Razvoj klimatski otporne ribarske infrastrukture Potkomponenta 1.2 – Jačanje kapaciteta Direktorata za ribarstvo u procesu pristupanja Evropskoj uniji <u>Komponenta 2 – Institucionalna spremnost za ispunjavanje zahtjeva pristupanja Evropskoj uniji u okviru poglavlja 11 i 12</u> Potkomponenta 2.1 – Podrška uspostavljanju potpuno funkcionalne Agencije za plaćanja Potkomponenta 2.2 – Podrška uspostavljanju sistema za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla (ABP) <u>Komponenta 3 – Upravljanje projektom</u>
TRENUTNI STATUS	Komponenta 1: S obzirom da je u okviru MIDAS 2 projekta pripremljen glavni projekat, ubrzo će biti podniet zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, uz paralelnu pripremu tendera za građevinske radove, koji obuhvata i istraživanje tržišta – <i>early market engagement</i>.

	Komponenta 2 U okviru Komponente 2, pokrenuta su već dva tenderska postupka - konsultantski angažman za <u>IT eksperta koji će biti angažovan u okviru Agencije za plaćanja</u> – u fazi ugovaranja; i za <u>izgradnju Kuće poljoprivrede u Nikšiću</u> – za koji je tender otvoren u periodu od 7. jula do 7. septembra tekuće godine. Komponenta 3 U okviru Komponente 3, potpisani su ugovori za projektni tim, kao nastavak MIDAS 2 projekta, dok su u pripremi i projektni zadaci za stručnjaka za socijalni razvoj, kao i za radnu grupu za ribarstvo – za koju su zahtjevi upućeni institucijama koje treba da delegiraju svoje predstavnike i očekuje se skorije kompletiranje radne grupe.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Komponenta 1: - dobijanje građevinske dozvole za izgradnju ribarske luke - raspisivanje tendera za izgradnju – uz prethodno istraživanje tržišta Komponenta 2: - Realizacija angažmana za IT stručnjaka u okviru Agencije za plaćanja - Angažman kompanije za građevinske radove za Kuću poljoprivrede u Nikšiću - Konačan odabir lokacije za ABP Komponenta 3: - rapsivanje oglasa za angažman još jednog člana u okviru CRFASD PMT – za socijalni razvoj - kompletiranje i početak rada radne grupe za ribarstvo – u cilju praćenja postupka na izgradnji ribarske luke u Ulcinju
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je nosilac aktivnosti u okviru ovoga projekta. Projektna jedinica funkcioniše u okviru ovoga Ministarstva.
KONTAKT OSOBA	Gorica Radulović , menadžerka CRFASD projekta, (e-mail: goricaboijic@gmail.com , tel: +382 20 482 262; +382 20 482 278)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	IPA 2021 projekat „EU za podršku sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori“
OPIS PROJEKTA	Finansijski sporazum za IPA 2021 potpisan je u decembru 2022. godine. Rok za potpisivanje ugovora za projektne aktivnosti bio je 15. decembar 2025. godine, dok je rok za implementaciju aktivnosti predviđenih ugovorom 15. decembar 2028. godine. Sektor poljoprivrede je kroz program IPA 2021 – projekat/akciju „Podrška EU sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori“ podržan sa ukupno 8,4 miliona EUR (100% EU podrška). Od navedenog budžeta za IPA 2021, trenutno je ukupno ugovoreno 7.584.282,32 EUR (89,46%). Projekat se realizuje kroz 3 komponente. Komponente 1) Poljoprivreda i ruralni razvoj i 3) Ribarstvo se sprovode kroz direktni sistem upravljanja, gdje je ugovorno tijelo Delegacija Evropske unije, dok se komponenta 2) Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi sprovodi kroz indirektni sistem upravljanja i za ugovaranje i implementaciju ove komponente su zadužene odgovorne institucije Vlade Crne Gore. Cilj projekta je pružanje podrške u ispunjavanju završnih mjerila u Pregovaračkim poglavljima 11, 12 i 13 kroz unapređenje kapaciteta administracije MPŠV za implementaciju Zajedničke poljoprivredne politike, Zajedničke ribarske politike i zakonodavstva u oblasti bezbjednosti hrane, veterine i fitosanitarne politike, kao i poboljšanje uslova za rast poljoprivredne i ribarske proizvodnje.
TRENUTNI STATUS	Trenutni status implementacije po projektima: U Komponenta 1: 1. Tvining projekta “Jačanje kapaciteta u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja za buduću implementaciju Zajedničke poljoprivredne politike”, ukupne vrijednosti 1,9 miliona eura. Ugovor se implementira od kraja januara 2024. godine i trajeće do do 31. jula 2026. godine. Tokom trajanja projekta održano je 95 misija. Projekat je zvanično, bez dodatnih troškova produžen do 31. decembra 2026. godine; 2. Nabavka orto-foto mapa za LPIS, u iznosu od 197.000,00 EUR (ugovor traje do 11.09.2026.) – snimljeno oko 89% teritorije CG; 3. Nabavka OTS opreme za Agenciju za plaćanja, u iznosu od 300.200,00 EUR – oprema isporučena; 4. Nabavka vozila za Agenciju za plaćanja, u iznosu od 167.910,00 EUR – vozila isporučena; 5. Uspostavljanje Sistema za izvještavanje o cijenama (CMO), u iznosu od 149.900,00 EUR (ugovor traje do 07.06.2027). Komponenta 2: 6. Tehnička pomoć Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u iznosu od 0.5 miliona eura (ugovoreno 429.745,00 eur). Ugovor se sprovodi u indirektnom upravljanju i otpočeo je sa realizacijom 25. novembra 2024. godine. Projekat je zvanično završen 25. maja 2026. godine. U toku je procedura za produženje ugovora iz preostalih sredstava IPA 2021. (Komponenta 2);

	7. Projektovanje i nadzor svih 6 Graničnih inspekcijskih mjesta i Karantinske jedinice za bilje u iznosu od 220.000 EUR. Ugovor se sprovodi u indirektnom upravljanju i otpočeo je sa realizacijom 18. novembra 2024. godine. Implementacija je u toku. (Komponenta 2). 8. Izgradnja graničnog kontrolnog mjesta Aerodrom Golubovci, u iznosu od 688.045,32 EUR (ugovor traje do decembra 2026); 9. Uspostavljanje fitosanitarnog informacionog sistema, u iznosu od 897.000,00 EUR (ugovor traje 24 mjeseca); 10. Nabavka IT opreme za fitosanitarni informacioni sistem, u iznosu od 99.875,00 EUR – oprema isporučena; 11. Nabavka laboratorijske opreme Lot 2 (IJZ i CETI), u iznosu od 394.500,00 EUR – oprema isporučena; 12. Nabavka laboratorijske opreme Lot 3 (Biotehnički fakultet), u iznosu od 335.000,00 EUR – oprema isporučena; 13. Nabavka laboratorijske opreme Lot 4 (IJZ), u iznosu od 65.000,00 EUR – oprema isporučena (ugovor uspješno implementiran). Komponenta 3: 14. Tehnička pomoć Direktoratu za ribarstvo, u iznosu od 1,5 miliona eura (ugovoreno 1,411,000.00 eura). Ugovor se sprovodi u direktnom upravljanju i otpočeo je sa realizacijom 2. septembra 2024. godine Projekta se završava u septembru 2026 godine, zvanično je produžen bez dodatnog finansiranja do 31. oktobra 2026. godine (Komponenta 3); 15. Nabavka IT opreme – uređaji za praćenje (Lot 1), u iznosu od 147.180,00 EUR – oprema isporučena; 16. Nabavka vozila za ribarske inspektore (Lot 2), u iznosu od 86.940,00 EUR – vozila isporučena; 17. Nabavka elektronskih uređaja (Lot 3), u iznosu od 94.987,00 EUR – oprema isporučena.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Do kraja 2026. godine nastavlja se implementacija sljedećih ugovora: Komponenta 1 1. Tvining projekat „Jačanje kapaciteta u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja“ –do 31. decembra 2026; 2. Nabavka orto-foto mapa – ugovor traje do 11. septembra 2026; 3. Nabavka OTS opreme za Agenciju za plaćanja – preostala još provjera na terenu od strane Delegacije EU; 4. Nabavka vozila za Agenciju za plaćanja – preostala još provjera na terenu kontrola od strane Delegacije EU; 5. Sistem za izvještavanje o cijenama (CMO) – ugovor traje do juna 2027. Komponenta 2 1. Tehnička pomoć Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove – produženje projekta u toku; 2. Projektovanje i nadzor Graničnih kontrolnih mjesta i Karantinske jedinice – implementacija u toku; 3. Izgradnja Graničnog kontrolnog mjesta Aerodrom Golubovci – ugovor traje do decembra 2026; 4. Uspostavljanje fitosanitarnog informacionog sistema – implementacija u toku; 5. Nabavka IT opreme za fitosanitarni informacioni sistem - preostala još provjera na terenu od strane CFCU i IBPM; 6. Nabavka laboratorijske opreme Lot 3 (Biotehnički fakultet) - preostala još provjera na terenu kontrola od strane CFCU i IBPM.

	Komponenta 3 – Ribarstvo 1. Tehnička pomoć Direktoratu za ribarstvo – implementacija traje do 31. oktobra 2026. Raspisivanje tendera za IPA 2024 – EUIF projekat: “Razvoj i implementacija softvera za računovodstvo i finansijsko izvještavanje i registra klijenata za Agenciju za plaćanja”. Finalizacija EUIF aplikacije - “Jačanje upravljanja poljoprivrednim zemljištem u Crnoj Gori kroz uspostavljanje informacionog sistema za poljoprivredno zemljište”
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne politike su zaduženi za implementaciju ovog projekta, kao i Ministarstvo finansija i Ministarstvo javnih radova za Komponentu 2 (indirektno upravljanje).
KONTAKT OSOBA	Milena Vukotić , načelnica Odjeljenja za međunarodnu saradnju i IPA projekte (e-mail: milena.vukotic@mpsv.gov.me)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program integrisanog razvoja koridora rijeka Save i Drine - SDIP
OPIS PROJEKTA	Projekat „Program integrisanog razvoja koridora rijeka Save i Drine” predstavlja jednu od najvećih inicijativa u oblasti upravljanja vodama, ukupne predviđene vrijednosti od 330 miliona eura, sa akcentom na infrastrukturni razvoj i zaštitu od poplava. Program uključuje sve države u slivovima rijeka Save i Drine i ima tri komponente na regionalnom nivou. Ugovor o finansiranju je potpisan u oktobru 2020. godine između Ministarstva Finansija i Svjetske banke u vrijednosti od 15 miliona eura za dvije pod-komponente koje se tiču Crne Gore, i to 2.2. Integrisani razvoj sliva donjeg Lima i 3.2. Institucionalno jačanje upravljanja projektima. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. U prvoj fazi projekta realizovani su radovi na dvije lokacije, u Beranama i Bijelom Polju. Ugovori za obje lokacije potpisani su 27. marta 2024. godine, a odabrani izvođač je Konzorcijum Kolubara&HSV iz Srbije. Istog dana potpisan je Ugovor za nadzor nad građevinskim radovima sa Konzorcijumom Nik Com, Energoprojekt i MMI Bor iz Crne Gore. Izgradnjom planiranih obaloutvrda, djelovi naselja uz rijeku Lim biće trajno zaštićeni od poplava, pružajući stanovništvu u oba grada korisne površine za različite rekreativne aktivnosti. Novi objekti će takođe značajno doprinijeti boljem vizuelnom izgledu i atraktivnosti Bijelog Polja i Berana.

	Direktni korisnici projekta su opštine (Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane), a kao institucionalni korisnik prepoznata je nadležna institucija za upravljanje vodnim resursima u Crnoj Gori - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za vode. Kako bi se obezbijedila dodatna podrška za pripremu druge faze ovog projekta, Grant fond World Bank je obezbijedio pomoć u vidu granta koja za Crnu Goru iznosi 500.000 EUR. Dodatna finansijska podrška, u ovoj pripremnoj fazi ključna za osiguranje čvrste tehničke i institucionalne osnove za spremnost za implementaciju projekta. Planirane aktivnosti u okviru Grant ugovora uključuju: • osiguranje spremnosti za nabavke u okviru infrastrukturnih ulaganja, • izradu ključnih tehničkih studija koje će voditi dizajn i implementaciju planirane infrastrukture, • izradu instrumenata Okvira za zaštitu životne sredine i društvenu zaštitu (ESF) u skladu sa standardima Svjetske banke. Prva faza projekta produžena je do 30.novembra 2027.godine, i preostali iznos kredita (4 miliona) bie usmjeren na nastavak izgradnje obaloutvrde u Beranama. Za Fazu II predložena su dva projekta, i to: 1. Projekat rehabilitacije i zaštite Plavskog jezera 2. Projekat regulacije rijeke Grnčar u opštini Gustinje- urbana zona Za finansiranje druge faze projekta, planirano je obezbjeđenje dodatnih kreditnih sredstava od Svjetske banke, čija će vrijednost biti poznata nakon realizovanih aktivnosti u okviru Grant ugovora. Ove aktivnosti će omogućiti pravovremena i usklađena ulaganja, koja će pomoći Crnoj Gori da realizuje potrebe u oblasti regulacije rijeka i prekograničnog upravljanja vodama.
TREKUTNI STATUS	Projekat je u periodu od 01. januara do 31. jula 2026. godine obuhvatio sljedeće aktivnosti: • Radovi u Bijelom Polju završeni su u aprilu 2026.godine. Obaloutvrda dužine 612m nalazi se na lijevoj obali rijeke Lim, od Ulice Limske do Vatrogasng doma, nizvodno od mosta i hidrološke stanice (HS Bijelo Polje). • Priprema za nastavak radova u Beranama (od Talumskog mosta do klisure Tifran) • Priprema za II fazu SDIP projekta (ToR za strateška dokumenta) Ukupna vrijednost realizovanih radova 10.408.160,12 EUR
PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Planirane aktivnosti: • Nastavak radova na izgradnji obaloutvrde u Beranama • Priprema za II fazu SDIP projekta u skladu sa razvojnim prioritetima Crne Gore i okvirom Svjetske Banke za Crnu Goru; • Donošenje odluke o kompletiranju projekata predloženih za II fazu.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Projektna implementaciona jedinica su zaduženi za implementaciju ovog projekta. Ministarstvo ima obavezu odabira izvođača radova i konsultanta za nadzor nad radovima. U saradnji sa Jedinicom za tehničku podršku pri Ministarstvu finansija, MPŠV će izvršiti odabir i ostalih potrebnih konsultanata.

KONTAKT OSOBA	Igor Nišavić, sekretar MPŠV, koordinator realizacije projekta SDIP (e-mail: igor.nisavic@mpsv.gov.me , tel: 020-482-109)
---------------	--

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima („Gora“) - IFAD/AF
OPIS PROJEKTA	Finansijski sporazum između Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD) potpisan je 12. marta 2024. godine u cilju realizacije projekta „Adaptacija na klimatske promjene i otpornost u crnogorskim planinskim područjima - GORA“. Ovim sporazumom Crna Gora je dobila finansiranje od strane Adaptacionog fonda (AF) u iznosu od 10 miliona USD granta. To je drugi projekat koji Crna Gora realizuje u saradnji sa Međunarodnim fondom za razvoj poljoprivrede (IFAD) sa predviđenim datumom završetka aktivnosti 31. decembra 2029. godine i zatvaranjem finansiranja 30. juna 2030. godine. Glavni cilj „GORA“ projekta je unapređenje uslova života u ruralnim područjima i unapređenje poljoprivredne proizvodnje, sa posebnim akcentom na podršku domaćinstvima u seoskim planinskim područjima u sjevernom dijelu Crne Gore. Projekat takođe ima za cilj da podrži održivi razvoj planinskih područja kroz jačanje lokalnih kapaciteta, zaštitu ekosistema i integraciju rješenja za adaptaciju u relevantne politike. Gora se sprovodi u 14 opština koje se nalaze u sjevernom dijelu Crne Gore: 13 opština sjevernog regiona: Plužine, Šavnik, Žabljak, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane, Petnjica, Rožaje, Andrijevica, Plav, Gusinje i opština Nikšić u Centralnom regionu. Projekat se sprovoditi kroz tri komponente: <u>Komponenta 1.</u> Održivi uslovi života u planinskim područjima (formiranje i jačanje klastera različitih aktera uključenih u proizvodnju odabranih proizvoda, unapređenje kapaciteta za prilagođavanje poljoprivrednih sistema i razvoj lokalnih preduzeća i obezbjeđivanje finansijske pomoći za aktivnosti prilagođavanja); <u>Komponenta 2.</u> Integrisano upravljanje predjelima (izrada inkluzivnih lokalnih strategija za prilagođavanje klimatskim promjenama, implementacija mjera za zaštitu ekosistema, obnovu ili izgradnju zajedničke ruralne infrastrukture za potrebe adaptacije, uključivanje rješenja za adaptaciju u politike i strategije u planinskim područjima); <u>Komponenta 3.</u> Uvođenje strategija adaptacije u planinskim područjima (integracija mehanizama i strategija za prilagođavanje klimatskim promjenama u planinskim područjima na lokalnom i nacionalnom nivou).
TREKUTNI STATUS	Aktivnosti sprovedene u periodu od januara do juna 2026. godine: Komponenta 1. - Održivi uslovi života u planinskim područjima Podkomponenta 1.1. - Razvoj klastera lanaca vrijednosti u planinskim područjima za otpornu transformaciju ruralnih područja Aktivnost: Trening u oblasti socijalne inkluzije. Cilj aktivnosti: Jačanje kapaciteta projektnog tima i savjetodavaca koji su podrška projektu za sprovođenje Strategije i Akcionog plana GORA projekta za rodnu ravnopravnost i socijalnu inkluziju. Obuka je bila usmjerena na unapređenje

znanja o socijalnoj inkluziji, usmjeravanju podrške prema siromašnim i ranjivim grupama, rodnoj ravnopravnosti (uključujući LGBTIQ+ pitanja) i uključivanju mladih, kao i na razvoj praktičnih vještina za uključivanje ovih principa u planiranje i sprovođenje projektnih aktivnosti i programa podrške u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Ostvareni rezultati: Obuka je uspješno realizovana tokom tri radna dana uz učešće 29 učesnika (15 muškaraca i 14 žena), što predstavlja 74% planiranog broja od 39 učesnika. Učesnici su unaprijedili znanja i praktične vještine za primjenu principa socijalne inkluzije, rodne ravnopravnosti i uključivanja mladih u planiranje i sprovođenje aktivnosti GORA projekta. Nakon završetka obuke pripremljen je izvještaj sa evaluacijom i preporukama za dalje jačanje institucionalnih kapaciteta.

Aktivnost: Mapiranje lanaca vrijednosti:

Cilj aktivnosti: Proces mapiranja lanaca vrijednosti imao je za cilj identifikaciju potencijalnih klastera lanaca vrijednosti proizvodnje kroz analizu prioritetnih poljoprivrednih sektora u 14 sjevernih opština Crne Gore. Planirano je angažovanje lokalnih eksperata za mapiranje koji bi, na osnovu prikupljenih podataka i analize potencijala lokalnih zajednica, predložili područja sa najvećim potencijalom za razvoj klastera. Proces mapiranja je uključivao principe rodne ravnopravnosti, socijalne inkluzije i uključivanja mladih kroz primjenu rodno i starosno osjetljivih pristupa u prikupljanju i analizi podataka.

Ostvareni rezultati: Nakon detaljnih analiza sprovedenih u procesu predmapiranja, kroz konsultativne sastanke i intenzivne konsultacije sa predstavnicima opština, kako u fazi predmapiranja, tako i u samoj fazi mapiranja, detaljno su razmatrane sve mapirane oblasti. Konsultanti angažovani kroz prvu fazu su uspješno završili terenski rad i izradu stručnih studija koje se odnose na mapiranje primarnih lanaca vrijednosti i identifikaciju ključnih sektora proizvodnje u opštinama koje su pokrivene studijom. Odabir ciljnih lokalnih zajednica temelji se na jasno definisanim kriterijima koji odražavaju potrebe, ranjivost i razvojni potencijal poljoprivrednih gazdinstava u tim područjima. Ove zajednice imaju najveći udio malih i ranjivih poljoprivrednih proizvođača, koji često ostaju izvan postojećih mehanizama podrške Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MoAFWM). Ova područja se u najvećoj mjeri nalaze na nadmorskoj visini iznad 800 metara, gdje je poljoprivredna proizvodnja posebno osjetljiva na klimatske ekstreme, degradaciju zemljišta i nedostatak infrastrukture. Odabrane lokalne zajednice takođe imaju izražene demografske izazove, uključujući visoke stope depopulacije i smanjeno učešće mladih u poljoprivredi.

U prvoj fazi mapiranja lanaca vrijednosti izrađeno je šest izvještaja za pet prioritetnih poljoprivrednih sektora:

- stočarstvo (Nikšić, Plužine, Šavnik i Žabljak; Berane, Andrijevica, Plav i Gusinje);
- krompir (Nikšić, Plužine, Šavnik, Žabljak, Pljevlja, Mojkovac i Kolašin);
- žitarice (Nikšić, Plužine, Šavnik, Žabljak, Pljevlja, Mojkovac i Kolašin);
- bobičasto voće (svih 14 ciljnih opština);
- kontinentalno voće (svih 14 ciljnih opština).

Identifikovani klasteri i lokaliteti predstavljaju osnovu za dalje planiranje podrške razvoju lanaca vrijednosti i usmjeravanje projektnih aktivnosti, počevši od SHARP+ analiza i GIS mapa ranjivosti, pa do izrade klimatskih strategija koje su preduslov za finansiranje putne i vodovodne infrastrukture.

Podkomponenta 1.3. Finansijska podrška za aktivnosti adaptacije na klimatske promjene

Aktivnost: Fond za lance vrijednosti

Cilj aktivnosti: Javni poziv za dodjelu sredstava za podršku poljoprivrednim proizvođačima u razvoju lanaca vrijednosti kroz Komponentu 1 GORA projekta, u okviru kojeg se dodjeljuju bespovratna sredstva za klimatski otporne investicije. Podrška je namijenjena malim poljoprivrednim proizvođačima i mikro, malim i srednjim preduzećima (MSP) uključenim u identifikovane klastere lanaca vrijednosti, za ulaganja u prilagođavanje primarne proizvodnje klimatskim promjenama, kao i unapređenje procesa nakon proizvodnje, skladištenja, prerade, distribucije i plasmana proizvoda. Fond za lance vrijednosti (VCF) ima za cilj jačanje lokalnih lanaca vrijednosti, podsticanje inovacija i širenje uspješnih investicionih praksi.

Ostvareni rezultati: Prvi Javni poziv u okviru Fonda za lance vrijednosti (VCF) bio je usmjeren na sektor stočarstva, je objavljen 3. novembra 2025. godine, sa rokom za podnošenje zahtjeva od 21 dan, i rezultirao je sa ukupno 234 podnijeta zahtjeva. Nakon administrativne provjere, 168 aplikanata je prošlo u fazu terenske kontrole, dok je 66 zahtjeva odbijeno zbog neispunjavanja kriterijuma prihvatljivosti definisanih Javnim pozivom. Za potrebe sprovođenja provjere usklađenosti sa Politikom zaštite životne sredine i socijalnih standarda (ESP) Adaptacionog fonda razvijena je i primijenjena standardizovana ESP kontrolna lista, i sprovedena je ESP provjera zahtjeva koji su prethodno prošli administrativnu i terensku kontrolu. ESP analiza nije identifikovala nove potencijalne rizike po životnu sredinu i društvo niti potrebu za dodatnim mjerama ublažavanja, čime je potvrđena usklađenost odobrenih investicija sa ESP okvirom i zahtjevima ESMP-a. Broj prihvatljivih zahtjeva značajno je premašio prvobitno planirani broj podršk. Stoga je, na osnovu dostupnog budžeta, a nakon odobrenja MPŠV i IFAD-a izvršena realokacija sredstava kako bi se odobrili svi prihvatljivi zahtjevi. Ukupno je odobreno 157 zahtjeva (155 zahtjeva iz opcije 1.1 – mala poljoprivredna gazdinstva, 2 zahtjeva iz opcije 1.2 – MSP). Ukupan iznos investicija za 157 odobrenih zahtjeva je € 556,573.69, dok visina ukupne očekivane podrške (grant+PDV) iznosi: € 223,728.14.

Odobrena lista korisnika potvrđena je od strane Nezavisnog investicionog odbora .

Komponenta 2 – Integrisano upravljanje predjelima

Podkomponenta 2.1 - Lokalne strategije prilagođavanja klimatskim promjenama

Aktivnost: Lokalne strategije prilagođavanja klimatskim promjenama

Pod-aktivnost: Brza GIS analiza klimatske ranjivosti za podršku radu participativnih grupa u zajednicama

Cilj aktivnosti: Izrada GIS analiza klimatske ranjivosti za ciljna područja GORA projekta kroz prikupljanje i obradu klimatskih, ekoloških, infrastrukturnih i socio-ekonomskih podataka iz nacionalnih i međunarodnih izvora. Analize će obezbijediti mape klimatske ranjivosti kao

osnovu za planiranje klimatski otpornih investicija i aktivnosti, usklađivanje sa nacionalnim inicijativama za adaptaciju na klimatske promjene i jačanje kapaciteta projektnog tima za samostalno korišćenje i ažuriranje GIS podataka i mapa.

Ostvareni rezultati: Proces angažovanja nacionalna konsultanta za podršku u 22 klastera lanaca vrijednosti je u završnoj fazi.

Aktivnost: Nacionalni konsultant za izradu Lokalnih strategija adaptacije na klimatske promjene (LCAS) i podršku sprovođenju SHARP+ istraživanja

Cilj aktivnosti: Izrada participativnih Lokalnih strategija adaptacije na klimatske promjene (LCAS) kroz objedinjavanje rezultata GIS analiza klimatske ranjivosti, SHARP+ istraživanja i znanja lokalnih zainteresovanih strana radi identifikacije klimatskih rizika, prioriteta i mjera adaptacije. Aktivnost će uključiti lokalne zajednice, institucije i ranjive grupe, uključujući žene i mlade, kako bi se obezbijedilo inkluzivno planiranje i definisali prioriteti za ulaganja u oblasti stočarstva, upravljanja zemljištem, vodnim resursima, ruralnom infrastrukturu i održivim izvorima prihoda.

Ostvareni rezultati: Angažovana dva konsultanta za izradu Lokalnih strategija adaptacije na klimatske promjene (LCAS).

Podkomponenta 2.2. Upravljanje predjelima zasnovano na principima očuvanja prirode

Aktivnost: Ekološka analiza i analiza upravljanja pašnjacima i tehnička podrška

Cilj aktivnosti: Jačanje otpornosti pastoralnih sistema na klimatske promjene kroz pružanje tehničke podrške stočarima za unapređenje prakse ispaše, upravljanja stočnom hranom i očuvanja ekosistema. Aktivnost će obuhvatiti terenske procjene i praćenje praksi upravljanja stočarstvom, dopunu podataka iz SHARP+ istraživanja i primjenu MIL'OUV metodologije za podršku održivom i ekonomski održivom upravljanju pašnjacima u okviru ciljnih stočarskih klastera.

Ostvareni rezultati: Pripremljen je projektni zadatak (ToR) i upućen IFAD-u na dalje komentare i povratne informacije.

Aktivnost: Izgradnja višenamjenskih sistema za skladištenje vode

Cilj aktivnosti: Unapređenje otpornosti poljoprivrednih sistema i ruralnih zajednica na klimatske promjene kroz uspostavljanje višenamjenskih rješenja za skladištenje vode, usmjerenih na smanjenje posljedica nestašice vode i klimatskih rizika. Aktivnost će podržati razvoj odgovarajuće vodne infrastrukture za potrebe poljoprivredne proizvodnje, stočarstva, zaštite ekosistema i reagovanja u vanrednim situacijama, uz prioritet rješenjima prilagođenim lokalnom kontekstu i troškovno efikasnim pristupima.

Ostvareni rezultati: Nacrt Javnog poziva je dostavljen IFAD-u na pregled.

Podkomponenta 2.3. Javne investicije za adaptaciju ruralnih područja

Aktivnost: Unapređenje klimatske otpornosti ruralne putne infrastrukture

	Cilj aktivnosti: Unapređenje klimatske otpornosti i pristupačnosti ruralnih zajednica kroz prilagođavanje kritične ruralne infrastrukture klimatskim promjenama. Aktivnost će podržati rekonstrukciju i prilagođavanje prioritetnih dionica ruralnih puteva kako bi se obezbijedio kontinuiran pristup poljoprivrednim gazdinstvima, tržištima, osnovnim uslugama i omogućilo efikasnije reagovanje u vanrednim situacijama, u skladu sa prioritetima definisanim kroz Lokalne strategije adaptacije na klimatske promjene (LCAS) i procese planiranja uz uključivanje lokalnih zainteresovanih strana. Ostvareni rezultati: Nacrt Javnog poziva je dostavljen IFAD-u na pregled.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Na osnovu Aide Memoire preporuka Misije Supervizije, za period jul-decembar 2026. godine planirane su naredne aktivnosti: Komponenta 1. - Održivi uslovi života u planinskim područjima Podkomponenta 1.1. - Razvoj klastera lanaca vrijednosti u planinskim područjima za otpornu transformaciju ruralnih područja Aktivnost: Mapiranje lanaca vrijednosti Cilj aktivnosti: Proces mapiranja lanaca vrijednosti imao je za cilj identifikaciju potencijalnih klastera lanaca vrijednosti kroz analizu prioritetnih poljoprivrednih sektora u 14 sjevernih opština Crne Gore. Nakon prve faze mapiranja, angažovani konsultanti rade na izradi studija preostalih opština za primarne lance vrijednosti, koje nijesu bile pokrivene prethodnom studijom. Očekivani rezultati: Preostali izvještaji o mapiranju lanaca vrijednosti očekuju se od konsultanata prema sljedećem: - Konzumni krompir - Bijelo Polje, Petnjica, Rožaje, Berane, Andrijevica, Plav, Gusinje; - Žitarice - Bijelo Polje, Petnjica, Rožaje, Berane, Andrijevica, Plav, Gusinje; - Stočarstvo - Pljevlja, Mojkovac, Kolašin; - Stočarstvo - Bijelo Polje, Petnjica, Rožaje. Aktivnost: Mapiranje sekundarnih lanaca vrijednosti i novih tržišnih mogućnosti (ruralni turizam, nedrvni šumski proizvodi, med i dr.) Cilj aktivnosti: Identifikacija i analiza potencijala sekundarnih lanaca vrijednosti relevantnih za planinska područja, uključujući proizvode poput meda, gljiva, divljeg voća, aromatičnog i ljekovitog bilja, kao i drugih lokalnih proizvoda sa tržišnim potencijalom. Aktivnost će obuhvatiti mapiranje, procjenu tržišnih mogućnosti i klimatske relevantnosti ovih proizvoda u ciljnim opštinama, kao osnovu za eventualnu buduću podršku njihovom razvoju. Očekivani rezultati: Mapiranje novih sekundarnih lanaca vrijednosti i tržišnih mogućnosti, nedrvne šumske proizvode i druge proizvode sa potencijalom za razvoj u ciljnim područjima. Biće sprovedene detaljnije analize radi procjene tržišnog potencijala, mogućnosti za razvoj i relevantnosti proizvoda u kontekstu adaptacije na klimatske promjene. Aktivnost: Mapiranje ago-eko turizma Cilj aktivnosti: Aktivnost će obuhvatiti mapiranje potencijala za razvoj agroekoturizma u cilnom području GORA projekta, uključujući poljoprivredne proizvođače, postojeće turističke kapacitete, lokalne proizvode i usluge povezane sa ruralnim turizmom. Analiza će procijeniti tržišne mogućnosti, potencijal za povezivanje poljoprivrede i turizma, kao i mogućnosti za razvoj dodatnih izvora prihoda za ruralna

domaćinstva, uz uvažavanje principa klimatske otpornosti i održivog upravljanja prirodnim resursima. Rezultati mapiranja će poslužiti kao osnova za identifikaciju potencijalnih lanaca vrijednosti i buduću podršku razvoju agroekoturizma u ciljnim opštinama.

Očekivani rezultati: Mapiranje potencijala agroekoturizma na području obuhvaćenom projektom, uključujući analizu postojećih poljoprivrednih aktivnosti, turističkih kapaciteta, lokalnih proizvoda i usluga, kao i mogućnosti za razvoj novih tržišnih prilika. Analiza će identifikovati mogućnosti za povezivanje poljoprivrede i turizma, stvaranje dodatnih izvora prihoda za ruralna domaćinstva i razvoj održivih poslovnih modela, uz uvažavanje klimatske otpornosti i principa održivog upravljanja prirodnim resursima.

Aktivnost: Uključivanje članova klastera u aktivnosti

Cilj aktivnosti: Projekat će podržati podsticanje učešća i aktivno uključivanje poljoprivrednih proizvođača, agro-biznisa, javnih institucija i drugih relevantnih aktera u okviru identifikovanih klastera lanaca vrijednosti. Kroz procese saradnje različitih zainteresovanih strana, učesnici će zajednički definisati prioritete, unaprijediti saradnju i doprinijeti razvoju inicijativa i investicija zasnovanih na klasterskom pristupu. Posebna pažnja biće posvećena uključivanju žena i mladih u aktivnosti klastera.

Očekivani rezultati: Sastanci i radionice za promociju aktivnosti projekta, razvoj klastera lanaca vrijednosti i uključivanje proizvođača i drugih relevantnih aktera u zajedničko definisanje prioriteta i mogućnosti za saradnju.

Podkomponenta 1.3. Podrška klasterima za klimatski otpornu poljoprivredu i razvoj poslovanja

Aktivnost: Programi mentorstva i učenja za mlade poljoprivrednike

Cilj aktivnosti: Kroz ovu aktivnost biće identifikovani i podržani mladi buduću poljoprivrednici (žene i muškarci 18–30 godina) kroz program učenja i međusobne razmjene iskustava. Učesnici će posjetiti uspješna poljoprivredna domaćinstva i zajednice kako bi unaprijedili znanja i vještine u oblasti agroekoloških i klimatski otpornih praksi, kao i agroekoturizma, sa ciljem primjene relevantnih iskustava u sopstvenim porodičnim gazdinstvima.

Očekivani rezultati: Mladi buduću poljoprivrednici učestvuju u programima učenja i razmjene iskustava, unapređujući znanja i vještine u oblasti agroekologije, klimatski otporne poljoprivrede i održivih praksi koje mogu primijeniti u okviru svojih porodičnih gazdinstava.

Aktivnost: Podrška ruralnom ženskom preduzetništvu

Cilj aktivnosti: Podrška razvoju ruralnog ženskog preduzetništva kroz podsticanje organizovanja grupa žena, uključujući formiranje formalnih udruženja. Podrška će obuhvatiti obuke iz oblasti poslovnih vještina i pregovaranja, razmjenu iskustava kroz studentske posjete, kao i učešće na lokalnim, regionalnim i nacionalnim događajima, uključujući poljoprivredne sajmove i druge relevantne manifestacije.

Očekivani rezultati: Ciljana podrška razvoju ruralnog ženskog preduzetništva obezbijeđena je u okviru svih 22 klastera podržanih kroz projekat.

Podkomponenta 1.3. Finansijska podrška za aktivnosti adaptacije na klimatske promjene

Aktivnost: Fond za lance vrijednosti

Cilj aktivnosti: Javni poziv za dodjelu sredstava za podršku poljoprivrednim proizvođačima u razvoju lanaca vrijednosti kroz Komponentu 1 GORA projekta, u okviru kojeg se dodjeljuju bespovratna sredstva za klimatski otporne investicije. Podrška je namijenjena malim poljoprivrednim proizvođačima i mikro, malim i srednjim preduzećima (MSP) uključenim u identifikovane klastere lanaca vrijednosti, za

ulaganja u prilagođavanje primarne proizvodnje klimatskim promjenama, kao i unapređenje procesa nakon proizvodnje, skladištenja, prerade, distribucije i plasmana proizvoda. Fond za lance vrijednosti (VCF) ima za cilj jačanje lokalnih lanaca vrijednosti, podsticanje inovacija i širenje uspješnih investicionih praksi.

Očekivani rezultati: Isplata sredstava podrške za preostale korisnike javnog poziva iz 2025. godine. Javni poziv za dodjelu sredstava za podršku poljoprivrednim proizvođačima u razvoju lanaca vrijednosti kroz Komponentu 1 GORA projekta, u okviru kojeg se dodjeljuju bespovratna sredstva za klimatski otporne investicije (opcije 1.1 – mala poljoprivredna gazdinstva, 1.2 – MSP, 1.3 -Agro eko turizam)

Komponenta 2 – Integrirano upravljanje predjelima

Podkomponenta 2.1 - Lokalne strategije prilagođavanja klimatskim promjenama

Aktivnost: Studijska posjeta na temu integrisanog upravljanja predjelima

Cilj aktivnosti: Jačanje kapaciteta članova tehničkog tima projektnog tima u oblasti adaptacije na klimatske promjene, integrisanog upravljanja predjelima i rješenja zasnovanih na ekosistemima (Ecosystem-based Adaptation - EbA).

Očekivani rezultati: Tehnički tim projektnog tima (koordinator projekta, specijalista za životnu sredinu i klimatske promjene, regionalni koordinatori, teritorijalni specijalisti, specijalista za rodna pitanja i mlade, inženjer ruralne infrastrukture i M&E službenik) obučan je za klimatske rizike i mjere adaptacije u planinskim područjima.

Aktivnost: Brza GIS analiza klimatske ranjivosti za podršku radu participativnih grupa u zajednicama

Cilj aktivnosti: Izrada GIS analiza klimatske ranjivosti za ciljna područja GORA projekta kroz prikupljanje i obradu klimatskih, ekoloških, infrastrukturnih i socio-ekonomskih podataka iz nacionalnih i međunarodnih izvora. Analize će obezbijediti mape klimatske ranjivosti kao osnovu za planiranje klimatski otpornih investicija i aktivnosti, usklađivanje sa nacionalnim inicijativama za adaptaciju na klimatske promjene i jačanje kapaciteta projektnog tima za samostalno korišćenje i ažuriranje GIS podataka i mapa.

Očekivani rezultati: Izrađeno 22 GIS analize klimatske ranjivosti koje su dostupne za ciljna područja projekta. Kapaciteti zaposlenih u PCU-u su unaprijeđeni za korišćenje GIS alata, uključujući pristup, ažuriranje i izmjenu GIS podataka i mapa.

Aktivnost: Nacionalni konsultant za izradu Lokalnih strategija adaptacije na klimatske promjene (LCAS) i podršku sprovođenju SHARP+ istraživanja

Cilj aktivnosti: Izrada participativnih Lokalnih strategija adaptacije na klimatske promjene (LCAS) kroz objedinjavanje rezultata GIS analiza klimatske ranjivosti, SHARP+ istraživanja i znanja lokalnih zainteresovanih strana radi identifikacije klimatskih rizika, prioriteta i mjera adaptacije. Aktivnost će uključiti lokalne zajednice, institucije i ranjive grupe, uključujući žene i mlade, kako bi se obezbijedilo inkluzivno planiranje i definisali prioriteta za ulaganja u oblasti stočarstva, upravljanja zemljištem, vodnim resursima, ruralnom infrastrukturom i održivim izvorima prihoda.

Očekivani rezultati: Izrađeno je 22 Lokalne strategije adaptacije na klimatske promjene (LCAS), uz sproveden proces uključivanja relevantnih aktera u svakom klasteru.

Podkomponenta 2.2. Upravljanje predjelima zasnovano na principima očuvanja prirode

Aktivnost: Ekološka analiza i analiza upravljanja pašnjacima i tehnička podrška

Cilj aktivnosti: Jačanje otpornosti pastoralnih sistema na klimatske promjene kroz pružanje tehničke podrške stočarima za unapređenje prakse ispaše, upravljanja stočnom hranom i očuvanja ekosistema. Aktivnost će obuhvatiti terenske procjene i praćenje praksi upravljanja stočarstvom, dopunu podataka iz SHARP+ istraživanja i primjenu MIL'OUV metodologije za podršku održivom i ekonomski održivom upravljanju pašnjacima u okviru ciljnih stočarskih klastera.

Ostvareni rezultati: Uključivanje stočara u sprovođenje ekološke i pastoralne dijagnostike.

Aktivnost: Izgradnja višenamjenskih sistema za skladištenje vode

Cilj aktivnosti: Unapređenje otpornosti poljoprivrednih sistema i ruralnih zajednica na klimatske promjene kroz uspostavljanje višenamjenskih rješenja za skladištenje vode, usmjerenih na smanjenje posljedica nestašice vode i klimatskih rizika. Aktivnost će podržati razvoj odgovarajuće vodne infrastrukture za potrebe poljoprivredne proizvodnje, stočarstva, zaštite ekosistema i reagovanja u vanrednim situacijama, uz prioritet rješenjima prilagođenim lokalnom kontekstu i troškovno efikasnim pristupima.

Ostvareni rezultati: Raspisan Javni poziv za izgradnju višenamjenskih sistema za skladištenje vode u opštinama obuhvaćenim projektom.

Podkomponenta 2.3. Javne investicije za adaptaciju ruralnih područja

Aktivnost: Unapređenje klimatske otpornosti ruralne putne infrastrukture

Cilj aktivnosti: Unapređenje klimatske otpornosti i pristupačnosti ruralnih zajednica kroz prilagođavanje kritične ruralne infrastrukture klimatskim promjenama. Aktivnost će podržati rekonstrukciju i prilagođavanje prioriternih dionica ruralnih puteva kako bi se obezbijedio kontinuiran pristup poljoprivrednim gazdinstvima, tržištima, osnovnim uslugama i omogućilo efikasnije reagovanje u vanrednim situacijama, u skladu sa prioritetima definisanim kroz Lokalne strategije adaptacije na klimatske promjene (LCAS) i procese planiranja uz uključivanje lokalnih zainteresovanih strana.

Ostvareni rezultati: Raspisan Javni poziv za unapređenje klimatske otpornosti ruralne putne infrastrukture u opštinama obuhvaćenim projektom.

Komponenta 3. Uvođenje strategija adaptacije u planinskim područjima

Podkomponenta 3.1. Modeli adaptacije planinskih područja

Aktivnost: GIS i procjena klimatske ranjivosti

Cilj aktivnosti: Projekat će razviti procjene klimatske ranjivosti za 14 ciljnih opština korišćenjem GIS alata i klimatskih podataka radi identifikacije klimatskih rizika, ranjivosti i prioriteta za adaptaciju ruralnih predjela i životnih aktivnosti. Procjene će podržati planiranje otporno na klimatske promjene, investicije u lance vrijednosti i izradu lokalnih strategija adaptacije, uz istovremeno jačanje saradnje sa nacionalnim institucijama i istraživačkim partnerima.

	Ostvareni rezultati: Izrađena GIS procjena klimatske ranjivosti za svaku od 14 opština podržanih kroz projekat. Aktivnost: Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Crne Gore Cilj aktivnosti: Projekat će uključiti nacionalne istraživačke institucije radi jačanja nacionalnog vlasništva i održivosti inovativnih pristupa. Memorandum o saradnji (MoU) sa Univerzitetom Crne Gore biće uspostavljen radi podrške istraživačkoj saradnji, dokumentovanju projektnih aktivnosti i praćenju ostvarenih rezultata. Ostvareni rezultati: Uspostavljen Memorandum o saradnji (MoU) sa Univerzitetom Crne Gore. Podkomponenta 3.2. Mehanizmi i strategije za adaptaciju planinskih područja na opštinskom i nacionalnom nivou Aktivnost: Uspostavljanje Radne grupe Cilj aktivnosti: Projekat će podržati saradnju sa Nacionalnim savjetom za održivi razvoj radi razmatranja uspostavljanja posebne radne grupe za planinska područja. Radna grupa će predstavljati platformu za koordinaciju relevantnih aktera, razmjenu i korišćenje znanja i podataka o klimatskim promjenama generisanih kroz projekat, kao i doprinos razvoju preporuka i smjernica za jačanje otpornosti planinskih područja, održivi razvoj i adaptaciju na klimatske promjene. Ostvareni rezultati: Uspostavljena i aktivna Radna grupa za planinska područja u okviru Nacionalnog savjeta za održivi razvoj.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U DRUGOJ POLOVINI 2026. GODINE	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao predstavnik Vlade Crne Gore, primalac je granta od strane Adaptacionog fonda za projekat „GORA“, dok je projekat vezan za Direktorat za ruralni razvoj Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, koji ima ulogu izvršne agencije. IFAD (Međunarodna organizacija za razvoj poljoprivrede) implementaciona je jedinica i sve javne nabavke na „GORA“ projektu prate IFAD-ova procedure. Sveukupni nadzor, političko usmjeravanje i odgovornost za sprovođenje projekta „GORA“ povjereni su posebno formiranom Upravnom odboru projekta (UOP). Odbor će uspostaviti i njime predsjedavati MPŠV, a u njegov sastav ulaze i predstavnici drugih partnerskih institucija. Za svakodnevno upravljanje i operativnu implementaciju projekta zadužena je Jedinica za koordinaciju projekta (PCU).
KONTAKT OSOBA	Milena Vukotić, VD koordinator projekta (e-mail: milena.vukotic@mpsv.gov.me)